

Härryda kommun

kommun@harryda.se

Beslut för gymnasieskola med introduktionsprogram efter tillsyn i Hulebäcksgymnasiet 4 i Härryda kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Härryda kommun att senast den **13 juni 2022** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister inom introduktionsprogrammet språkin introduktions utformning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Beslutet om föreläggande gäller omedelbart.

Nedan anges de åtgärder som huvudmannen måste vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna och den lagstiftning med tillhörande föreskrifter som huvudmannens åligganden följer av. Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen, om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga åtgärder i beslutet om föreläggande.

Skälen för Skolinspektionens ställningstagande i fråga om att verksamheten inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten (påtalade brister) samt i fråga om de skyldigheter som huvudmannen måste fullgöra (åtgärder) redovisas nedan.

Introduktionsprogram språkin introduktion

Skolinspektionen konstaterar att Härryda kommun inte uppfyller författningskraven avseende utbildningen för de elever som läser introduktionsprogrammet språkin introduktion.

Åtgärder

- Se till att de individuella studieplaner som rektor beslutar om är individuellt utformade utifrån elevernas behov så att det tydligt framgår de ämnen, kurser, praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevernas kunskapsutveckling som eleverna läser och att det framgår om eleverna läser grundskoleämnena eller kurser på gymnasiet (17 kap. 4 och 7 §§ skollagen och 1 kap. 7 § gymnasieförordningen [2009:2039]).
- Se till att utbildningen på introduktionsprogram bedrivs i en omfattning som motsvarar heltidsstudier, vilket innebär i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid) (1 kap. 3 § skollagen och 17 kap. 6 §, 4 kap. 22 § gymnasieförordningen).

Anmärkning

Huvudmannens plan för utbildningen

Skolinspektionen konstaterar att Härryda kommun inte uppfyller författningskraven avseende huvudmannens plan för utbildningen.

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Härryda kommun en anmärkning. Härryda kommun ska senast den **13 juni 2022** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Ärendet

Skolinspektionen har tagit emot en uppgift som rör introduktionsprogrammet språkintröduktion vid Hulebäcksgymnasiet i Härryda kommun. Uppgiften rörde den garanterade undervisningstiden. Med anledning av uppgiften har Skolinspektionen genomfört en riktad tillsyn avseende introduktionsprogrammet språkintröduktion vid Hulebäcksgymnasiet i Härryda kommun, inom områdena introduktionsprogrammets utformning och grundläggande förutsättningar för skolenheten. Skolinspektionen har i samband med tillsynen begärt in yttrande och kompletteringar, i form av bland annat plan för utbildning, individuella studieplaner och individuella schan, från huvudmannen. Det är dessa underlag, som inkom den 28 oktober, 3 december samt den 20 december 2021, som legat till grund för Skolinspektionens bedömning.

Skolinspektionens bedömning och utredning

Introduktionsprogrammet språkintröduktion

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer det vara en brist att inte alla elever får den garanterade undervisningstiden. Av de individuella studieplaner och schan som inkommit framgår det att inte någon elev får den garanterade minsta undervisningstiden om 23 timmar per vecka. Skolinspektionen bedömer också att de individuella studieplaner som har upprättats för eleverna som går introduktionsprogrammet språkintröduktion inte är utformade i enlighet med de krav som ställs på de individuella studieplanerna, vilket är en brist. Bedömningen görs eftersom det inte tillräckligt klart framgår vilken utbildning eleverna får. Det framgår exempelvis inte om eleverna läser grundskoleämnen eller kurser på gymnasiet och i flera fall stämmer inte elevernas individuella studieplaner med vad eleverna faktiskt läser enligt schan. Det framgår inte heller tydligt om eleverna har några övriga insatser som ingår i utbildningen, vilket ska framgå av den individuella studieplanen. För elever som läser ett introduktionsprogram är det särskilt viktigt att de individuella studieplanerna tydligt visar vilken utbildning eleverna ges och har givits eftersom det för introduktionsprogram saknas nationellt fastslagen programstruktur och examensmål.

Istället ska utbildningen utformas individuellt och flexibelt för varje elev för att förbereda för fortsatta studier eller etablering på arbetsmarknaden.

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Av 1 kap. 3 § skollagen framgår det att undervisning är sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden.

Av 17 kap. 3 § skollagen framgår att syftet med språkintröduktion att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilken möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning.

Av 17 kap. 4 § skollagen framgår att språkintröduktion ska utformas för en enskild elev och inte för en grupp elever.

Av 17 kap. 6 § skollagen framgår det att utbildningen på intröduktionsprogram bedrivs i en omfattning som motsvarar heltidsstudier, vilket innebär minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid).

Av 17 kap. 7 § skollagen framgår att utbildningen på ett intröduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.

Av 1 kap. 7 § gymnasieförordningen framgår bland annat att det av den individuella studieplanen ska framgå elevens studier i kurser, grundskolans ämnen, när det är aktuellt, samt andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen.

Av 4 kap. 22 § gymnasieförordningen framgår att för nationella program i gymnasieskolan och för nationella och individuella program i gymnasiesärskolan beslutar huvudmannen om antalet undervisningstimmar för varje kurs, varje ämnesområde, gymnasiearbetet och gymnasiesärskolearbetet samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsaren. För varje elev på intröduktionsprogram i gymnasieskolan beslutar rektorn om hur undervisningstiden ska fördelas på kurser, grundskoleämnen, praktik och annat som kan ingå i elevens individuella studieplan. Huvudmannen ska redovisa hur eleven har fått sin garanterade undervisningstid.

Av 6 kap. 8 § gymnasieförordningen framgår bland annat att intröduktionsprogrammet språkintröduktion ska innehålla undervisning i grundskoleämnena svenska eller svenska som andraspråk. Undervisning i enbart dessa ämnen kan bedrivs under en kort inledande period. I övrigt ska språkintröduktion innehålla de ämnen och kurser som eleven behöver för sin fortsatta utbildning. Utbildningen får innehålla grundskoleämnena som eleven inte har godkända betyg i och kurser i gymnasieämnena.

Den individuella studieplanen ska utformas utifrån huvudmannens plan för utbildning och med utgångspunkt i elevens behov, förutsättningar och intressen. Den individuella studieplanen är således en mer preciserad beskrivning av syftet, längd och innehåll gällande den enskilda elevens utbildning. Eftersom introduktionsprogrammen saknar nationella examensmål behöver det vara tydligt för dessa elever vad utbildningen ska syfta till för att eleven ska få förutsättningar att nå målen för utbildningen. Målet med introduktionsprogrammen är att eleven så fort som möjligt uppnår behörighet till ett nationellt program eller förbereds för arbetsmarknaden. Utbildningens längd ska därför anpassas till varje elevs behov så att eleven får förutsättningar att nå målet för sin utbildning. För den enskilda eleven innebär det att utbildningen kan vara två år, tre år eller kortare eller längre än så (prop. 2017/18:183 s. 96-98).

Skolinspektionens utredning

Även om huvudmannen i sin redogörelse anför att alla elever på språkinträdning har en garanterad undervisningstid om minst 23 timmar visar Skolinspektionens utredning att så inte är fallet. Huvudmannen har i aktuellt ärende bifogat scheman samt individuella studieplaner som upprättats för de elever som läser introduktionsprogrammet språkinträdning vid Hulebäcksgymnasiet i Härryda kommun under läsåret 2021/2022. Huvudmannen har också, förutom schema och individuella studieplaner, inkommit med förklarande information för varje elev. Av schemana framgår det att eleverna, i olika omfattning, läser lektioner så som bild, engelska, estetisk orientering, geografi, historia, idrott, kör, lästräning, matematik, modersmål, musik, omvärldskunskap, religion, samhällskunskap, svenska som andraspråk, teknik samt studiehjälp. Vid en sammanräkning av varje elevs lektioner för höstterminen 2021, enligt ovan uppräknade och individuella schema, framkommer det i utredningen att inte någon av eleverna i den inkomna dokumentationen har minst 23 timmars undervisningstid. Av elevernas individuella schema framkommer det också att eleverna har övriga pass benämnda mentorstid, IM och studiepass. Dessa övriga pass finns inte angivna i de individuella studieplanerna, varför det är otydligt vad eleverna läser och det gör det också otydligt om huvudmannen menar att de utgör undervisning i skollagens mening och ingår i den garanterade undervisningstiden. Oaktat detta framgår vid en sammanräkning av lektioner i ämne och övriga pass att mer än hälften av eleverna inte kommer upp till minst 23 timmar undervisningstid i veckan, trots tveksamheter om ovan nämnda moment faktiskt utgör undervisning i skollagens mening. Huvudmannen och ansvarig rektor ska kontinuerligt ta ställning till om dessa och andra moment utgör undervisning och ingår i den garanterade undervisningstiden eller om momenten är en del av utbildningen.

Vid jämförelse av schema och individuella studieplaner så framgår det att schema och individuell studieplan inte alltid stämmer överens. Exempelvis finns inte pass estetisk orientering och kör med i någon av de individuella studieplanerna. Ett annat exempel är att det för flera elever finns angivet, i poäng, modersmål i den individuella studieplanen. Även om huvudmannen i kompletterande redogörelse angett att respektive elev har ett visst antal minuter modersmålsundervisning, så blir det otydligt hur mycket undervisningstid som eleven verkligen får i modersmål, eftersom det inte

av den individuella studieplanen finns angivet någon undervisningstid, utan endast poäng för modersmål. Ett annat exempel är att det för en elev finns angivet lästräning i den individuella studieplanen, under läsperiod 210816-220610, men på elevens schema för läsåret 2021-2022 finns inte lästräning med som lektion. Ett annat exempel på otydlighet är att det i några elevers individuella studieplaner finns angivet under "Övrigt" en kurs benämnd Kulturskolan, men det är inget som är angivet som lektioner i respektive elevers scheman. Det framkommer också i Skolinspektionens utredning att det inte för någon av eleverna i deras respektive individuella studieplaner framgår tydligt om det finns andra insatser som är positiva för elevens kunskapsutveckling och som ingår i utbildningen.

Det framgår inte heller tydligt av studieplanerna om ämnena läses som grundskoleämne eller som gymnasiekurs. För en elev går det att utläsa vad som är grundskoleämne, individuellt val och gymnasiegemensamma ämne, men under rubriken "Övrigt" i samma elevs studieplan, framgår det inte vilken kurs som är grundskoleämne och vilken som är gymnasiekurs.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Eftersom verksamheten vid Introduktionsprogrammet språkintröduktion inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Härryda kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna gällande utbildningen på introduktionsprogrammet språkintröduktion.

Huvudmannens plan för utbildningen

Skolinspektionens bedömning

Längden på en elevs program ska bygga på en individuell bedömning av de enskilda elevernas behov. Skolinspektionen bedömer det därför vara en brist att det i huvudmannens plan för utbildningen för introduktionsprogram språkintröduktion generellt endast anges att språkintröduktion planeras utifrån att eleven så snart som möjligt övergår till annat program eller utbildning.

Tillämpliga bestämmelser

Av 17 kap. 7 § skollagen framgår att utbildningen på ett introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.

Skolinspektionens utredning

Huvudmannen har bifogat den senast beslutade planen för utbildningen, från april 2021, avseende språkintröduktionsprogrammet. I utbildningsplanen står det att språkintröduktion planeras så att eleven så snart som möjligt övergår till annat

nationellt program eller annan utbildning. Av utredningen i ärendet framgår det således inte på ett tydligt sätt att längden på en elevs program bygger på en individuell bedömning av de enskilda elevernas behov.

Motivering till anmärkning som ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Introduktionsprogrammet Språkintröduktion i Härryda kommun uppfyller inte skollagens krav vad gäller huvudmannens plan för utbildningen. Mot bakgrund av att av huvudmannens plan för utbildningen endast brister i denna del bedöms bristen som mindre allvarlig och Härryda kommun tilldelas därför en anmärkning.

På Skolinspektionens vägnar

2022-03-10

X Fredrik Johansson

Fredrik Johansson
Beslutsfattare
Signerat av: Fredrik Johansson

2022-03-10

X Eva Hansson

Eva Hansson
Föredragande
Signerat av: Eva Hansson

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Skolinspektionen

Bilaga 1

2022-03-11

Dnr 34-SI 2021:6138

1 (1)